

שלום עליכם לפני קהל וילנה

נשף שלום עליכם, שנערך מטעם "משמרת חולים" הווילנאית, היה ליהודי וילנה חג מיוחד במינו, דבר חידש ומאורע רב התכונה. באולם העירוני הגדול, המואר כולו על פרוזדוריו וחדריו הצדדיים, נתכנסו יהודים כל שכבות החברה הווילנאית, זקנים וצעירים, בעלי בתים חשובים ועסקנים ציוניים, אינטליגנטים מפוארים מדברי רוסית ופשוטי עם. הסתובבו באולם בבדידות עליונה, קונספיראטיבית, כגיבורי התקופה שנטו לרגע ממערכות המלחמה לקרקע נייטראלי, גם בונדיסטים וחברי ס. ס. (ציונים-סוציאליסטים בעלי המהלך הטיריטוריאליסטי), רובם אברכים מגדלי בלוריות וזקני-קטיפה רכים, לבושי חולצות אדומות ושחורות. וכל-שכן חברי מערכת "הזמן" שלנו, הסופרים ואנשי היער של ההנהלה – כולנו באנו לבושי תפארה, כמחותנים קרובים מצד החתן. אפילו הילל צייטלין, שאינו מדקדק בחיצוניות, לבש חליפה שחורה של יום טוב – והפליא את לבותיהן של בנות וילנה בשער ראשו הפילוסופי, המגודל פרע, ובשיער זקנו האדום, הלוהט...

... כשעמדתי בתוך קהל הווילנאים והבטתי כמוהם אל הבימה, במקום שישב שלום עליכם בין שני נרות דולקים וקרא לפנינו מתוך חגיגות כבושה ועמוקה פרקים מכתריאליבקה, פיעמה את לבי רק מחשבה אחת: כי הנה בא אלינו, אל הליטאים, אמן ממרחקים, הביא אתו מגילה נפלאה, שהוא עצמו כתב אותה והוא עצמו מפרש אותה לפנינו, ממתיקה לנו בקריאתו הנפלאה, ואף על פי שלשונו שונה קצת מלשונו, מתובלת במיני תבלין אחרים, וניגונו רך וערב מניגונו, בכל זאת קרוב הוא לנו קרבת נפש...

בפני שכני ובפני כל הקהל הליטאי מסביב ראיתי התפעלות עליונה ואהבה אין קץ להאמן ממרחקים. האולם נתרעש פעם בפעם לצחוק אדיר של מאות גרונות, אך גם בין צחוק אחד למשנהו נהרו כל פנים, הביטו אל הבימה למעלה ונהרו מאור פני הנערץ.

מתוך י. ד. ברקוביץ, **מן המיצר** – על חיי שלום עליכם. בתוך כתבי י. ד. ברקוביץ, כרך שני, הוצ' דביר, ת"א, תשי"ט (1959), ע' ל"ד – ל"ה.